

JOHAN OTTO BERNHARD PEMMER
26.9.1860 – 21.7.1940

Den 26 september 1860 föds i Maria församling i Stockholm gossebarnet Johan Otto Bernhard, och döps den 29 samma månad av komminister C. H. Levin. Båda föräldrarna anges i födelseboken vara okända, men om modern är antecknat att hon är 19 år.

I mantalslängden för 1862 finner vi på Maria Norra, kvarteret Katrumpan: ”*Smedsenkan Brita Perner f 05, dotter Albertina Charl. W. f 45, fosterson Joh. Otto Bernh. Perner f 60, sömmerskan Sofia Regina Perner f 40, murarelärningen Otto Wilhelm Perner f 42.*”

Vi ser här tydligt hur efternamnets stavning av denna ganska okända gren av Perner-släkten verkligen varierar, i denna mantalslängd t o m inom familjen. Det finns all anledning att anta att dessa släktmedlemmar uttalade namnet Perner som vi gör idag, även om de förvisso stavade namnet med två m. Exakt varför de nu gjorde det. Men även David Niclas Perner II, 1757-1839, ”David i Hemmet”, har uppenbarligen plitit ner sitt namn med icke mindre än två M i mitten, när han 1832 signerar bouppteckningen efter sin hustru. Så så uppfattade han tydligen att hans namn skulle stavas. Stavningen Perner i kyrkböckerna ger samtidigt en uppenbar fingervisning om hur namnet uttalades, och hur prästerna därmed ansåg att ett namn som uttalades så torde stavas. Guldsmeden Petter Perner och hans barn skrivs däremot väldigt ofta Perner i kyrkböckerna, vad man nu kan dra för slutsatser av det.

I den självbiografiska boken *En södergrabb växer upp* (Nordiska Museet 1971) berättar författaren Cyrus Wallén om hur det inför begravningen av en grannfru, som avlidit vintertid och som hade stått lik i tvättstugan, hade lagts ”en tjock matta av friskt, hackat grannris (...) mellan Pémers staket och Monténs röda plank” på Söder i Stockholm. Denne fastighetsägare fram emot sekelskiftet och fram till sin död är murarelärningen i ovanstående mantalslängdsutdrag, Otto Wilhelm Perner d y, 1842–1922. Här stavas han alltså felaktigt ”Pémer”, och i så nära anslutning till ett omnämnande av en Montén får det anses helt klart att Cyrus Walléns minnesbild av hur ”Pémer” uttalades har väglett honom när han stavat namnet som han gjorde.

Troligt är att alla ättlingar till Nicolaus Perner III här i Sverige som burit ett efternamn de själva stavat Perner eller Perner har uttalat namnet likadant som vi idag säger ”Perner”. Inom släkten och släktföreningen har vi också i allmänhet normerat stavningen av efternamnet på alla medlemmar av den svenska släkten Perner som just ”Perner”, och borde då kanske i konsekvens med det göra likadant även för grenen Perner, som jag här belyser. Sant är trots allt att man i Krigsarkivets register kallar grenens stamfar Carl Gustaf Perner med ett M. Och det känns väldigt sympatiskt att Johan Otto Bernhard vid minst ett tillfälle tidigt i sitt liv skrivs just Perner.

Men som vuxen stavade *och* uttalade han namnet Perner, och det gör ättlingar till honom än idag. En intressant utveckling av namnet på den grenen och därför får vi just nu Perner-ättlingar som medlemmar i Släktföreningen som heter – Perner.

Sofia Regina Perner/Perner var född 4/9 1840 och alltså 19 år när Johan Otto Bernhard föddes. Hos Johans ättlingar har brev bevarats som Johan fick från henne, och tydligen desto fler från fosterföräldrarna han hamnade hos i blekingska Kristianopol. Att Sofia Regina var hans mor får anses helt bilagt av omständigheterna och deras kontakt framöver. Han gav också själv sin första dotter namnet Sofie, vilket t o m levte kvar in i våra dagar, som vi ska se i det följande. Mormodern, smedsänkan Brita i det citerade mantalslängdsutdraget, avled just 1862, och av någon anledning – oklart vilken – kunde uppenbarligen Sofia inte ta hand om Johan själv. Hon ingick senare ett barnlöst äktenskap med en sjökaptan Mathias Eriksson.

Sofias bror Otto Wilhelm blev gift och fick en dotter Signe, som gift med en revisor Engwall fick två döttrar, som båda avled ogifta ganska unga på 1940-talet. Systemen Albertina Charlotta *Wilhelmina* blev gift med bagaremästare Adolf Edvard Lindström, och fick bland flera barn dottern Petronella, farmor till Släktföreningens medlem Margareta Hennings, och dottern Bertha, mor till numera avlidna Birgitta Scotte som också var medlem i föreningen.

Syskonens far Otto Wilhelm d ä var född 1816, och dog något av de närmaste åren efter att familjen flyttat från Nyköping till Stockholm 1846. Han var ett av fyra barn som nådde vuxen ålder till den släktmedlem som först upptog namnet Pemmer, Christina Pemers (1750–1828) son Carl Gustaf (Deijenberg) Pemmer, 1773–1834. De tre andra var Johanna Carolina, född 1805 (som vi tappat alla spår efter år 1838), Carl Gustaf, 1813–1839, och Christina Elisabeth, 1819–1900, gift Ihrman. Ett femte barn hann aldrig uppleva familjens nya efternamn och både föddes och dog som Clara Gustava Deijenberg (1808–1809).

Carl Gustaf d ä var först officer, i tjänst i Borgå, och nämns vid första dotterns födelse 1805 som sergeant vid "K.F.G." och vid andra tillökningen 1808 som fältväbel vid "Adlercreutska", men lämnar efter inblandningen som officer i Finland vid den tid då riket sprängs och den östra rikshalvan förloras till Ryssland den militära banan och hamnar på den sörmländska landsbygden. Och byter alltså också namn. Åtminstone 1812 finns han i Aspö församling, varifrån han detta år flyttar till en gård med just namnet Aspö i Helgesta församling. 1820 flyttar familjen till Finland, men är snart åter i Helgesta. 1832 flyttar man därifrån till Hårdvallsängen i Hyltinge församling, där Carl Gustaf dör 31/8 1834. Änkan Renata Lovisa Segerstorm, född 10/4 1785 i Virmo i Finland, dör 14/5 1847 i Hyltinge.

Namnet Bernhard finns lite här och var i Johan Otto Bernhards närmaste släkt, på ett sätt som antyder breda kontakter med den närmaste släkten – om inte en ren slump, förstås. Hans morfars bror, pistolsmeden Carl Gustaf Pemmer d y, blev dödligt olycklig av sin sons öde – en son som fått namnet Gustaf Bernhard. Carl Gustaf gifte sig i Stockholm 20 februari 1839 med änkan Lovisa Löfgren, född Lindvall, och de flyttade till Västerås, där Gustaf Bernhard föddes den 14 juli. I komplikationer efter födseln avled Lovisa, och Gustaf Bernhard avled sedan den 25 augusti. Den unge pistolsmeden, nu dessutom ensam styvfar till hustruns två döttrar från hennes tidigare äktenskap, var så förtvivlad att han tog sitt liv den 10 oktober. En ruskig familjetragedi. Vad det blev av de två styvdöttrarna är mig inte bekant. Inget spår finns av någon av dem i folkräkningen 1890.

Namnet Bernhard finns också hos Carl Gustaf Pemmer d ä:s bror Sven Deijenbergs (1779-1845) närmaste familj. Denne Sven som blev glasmästare och rådman i Södertälje är fadder vid flera av barnen Pemmars dop, så vi kan utgå från att de båda bröderna Pemmer/Deijenberg i Södermanland hade en ganska nära kontakt. Hans yngsta dotter Carolina Elisabeth Deijenberg, 1828-1896, hade i sitt gifte med arrendator John Lundin på Tyttinge i Grödinge och senare på Söder Källsta i Sorunda två döttrar som nådde vuxen ålder, och sonen John Bernhard Alexander, född 6/4 1852, död 10/7 1860.

Johan Otto Bernhard Pemmer har alltså en anmärkningsvärd namnlighet med sin mors unge 3-männing, som avlidit vid åtta års ålder bara några månader före hans födelse. Det är en händelse som ser ut som en tanke, och man får nog helt enkelt förmoda att familjerna så här långt fram i tiden hade en hel del kontakt och umgänge. En nutida ättling till familjen Lundin har jag kontakt med idag, Lennart Dufva i Stockholm. Den ena systemen Lundin gifte sig Dufva.

Efter sin mormors död 1862 hamnar alltså Johan Pemmer som fosterbarn i Kristianopel, där han är skriven när han 20/4 1880 mönstrar på i Karlskrona som kock på skonerten Gustaf den 1ste. Under första halvan av 1880-talet fortsätter Johan mönstra på olika skepp och skonertar som omväxlande kock, jungman och matros. Den sista noteringen i båtsmansregistret är att han mönstrar på som matros på skonerten Johanna i Helsingborg den 11 april 1885, och mönstrar av 24 november samma år.

Knappt fem år senare, den 9 oktober 1890, vigs Johan Otto Bernhard Pemmer och Ingeborg Gurine Olsen (Drange) i Korskirken i Bergen av sogneprest Jakob Sverdrup. Exakt när Johan hamnade i Bergen, och vad som förde honom just dit, är tills vidare okänt. I Bergen blir han hur som helst handelsman och förvaltar sitt ursprung i det att han säljer svenska produkter i det som idag heter Kjøttbasaren i centrala Bergen. 1920 köper han hus på Øvre Blekevei 13 i stadsdelen Skansen, som ännu är i familjens ägo. Det ägs idag av dotterdottern Kari Pemmer Andersen, som bor i det ena våningsplanet. Hennes systerson och hans hustru bebor det nedre planet.

I familjen Pemmer i Bergen föds barnen *Sofie* Wilhelmine 1891, *Helga* Josefine 1893, *John* Teodor 1895, *Gudveig* 1897 (död 1901), *Erna* 1900, *Gudveig* 1902, *Tønnes* 1905 och *Elly* 1908. Namnet har förts vidare av John som fått döttrarna Eldrid, Wenche och Turid samt sonen Jan, och av Elly vars döttrar Kari och Tove har Pemmer som mellannamn. Tove är gift och har tre barn, varav yngste sonen Helge har Pemmer som mellannamn (han har fått namnet Helge efter sin mors moster Helga), och dottern Kristis yngre dotter Sofie har också det (som alltså är uppkallad efter sin mormors äldsta moster och indirekt efter hennes farmor Sofia Regina).

Hustrun Gurine avled i februari 1939 och slapp uppleva både krigsutbrottet och den tyska ockupationen av Norge. Johan tvingades däremot hinna uppleva bägge delarna och lämnade jordelivet sommaren 1940, knappt två månader innan han skulle fyllt 80 år.

Jan Pemmer i bergenförorten Tertnes är alltså Johan Otto Bernhards sonson, och släktgrenens "huvudman" idag. Jan som till hösten firar sin 70:e födelsedag har under lång tid drivit egen firma i Bergen, *Jan E. Pemmer Agenturer*. Jan och hustrun Anne-Marie har de vuxna döttrarna Annette, Janecke och Helene, och sammanlagt sex barnbarn som alla har Pemmer som efternamn eller mellannamn, så släktnamnet lever i allra högsta grad. En av de allra yngsta familjemedlemmarna heter för övrigt Nicholas Pemmer, så där har verkligen cirkeln slutits – lille Nicholas har ju nästan samma namn som sin morfars farfars morfars farmors farfars farfars far, till vars minne Släktföreningen Perner bildades 1981.

Jag har precis tillbringat nästan en vecka i Bergen och träffat hela Jans "klan" och de båda systrarna Kari Pemmer Andersen och Tove Pemmer Sætre med make, sett släkthuset på Øvre Blekevei 13, besökt och fotograferat Johan Pemmars grav, sett på "byn", gått på tur, åkt och sett sevärdheter en bit ifrån staden som Nordsjøfartsmuseet i Telavåg, och jag kan bara vittna om att staden är väl värd ett besök för den som aldrig varit där. Och att kontakten med våra släktingar i och omkring staden är återupprättad för första gången på antagligen ca 200 år sedan grenarna senast hade kontakt – det är verkligen "greit", det!

Stora delar av familjen Pemmer i Bergen "lurer på" att gå med i släktföreningen nu, och förhoppningsvis kanske vi kan utveckla den tidigare programpunkten "Perner möter Perner" till "Perner möter Perner" i Arboga 2008! Och kanske ett framtida släktemöte kan placeras i Bergen?

Anders Perner dy